

Könyvajánló

*József Szabó – Lóránt Dávid – Dénes Lóczy eds.: Anthropogenic Geomorphology:
A Guide to Man-Made Landforms
SPRINGER Science+Business Media, Germany–The Netherlands*

A társadalomnak a földrajzi környezetre és azon belül kifejezetten a földfelszínre gyakorolt hatásai ma már a laikusok számára is nyilvánvalóak és szembetűnőek. Valójában a társadalom és természeti környezete közötti eleven kapcsolatok felismerése sok-sok nemzedékkel ezelőtt, mondhatnánk, hogy már az emberi civilizáció kibontakozása idején kezdődött. A kapcsolatok jellege és azok emberi szemlélete azonban sokat változott. A legutolsó évszázadig alapvetően a természet hatásai voltak a meghatározók, hiszen az ember egyrészt (döntően) a természetnek való kiszolgáltatottságát érezte, másrészt annak adottságait mint erőforrásokat hasznosította. Ezért elsősorban arra figyeltek, hogy a természet hogyan segíti vagy akadályozza céljai elérését. Bár alapvetően ez a némileg defenzív megközelítés érvényesült a földrajzi környezet szűkebb szelete, a földfelszín vonatkozásában is, azért mégis sor került annak helyenkénti és időnkénti kisebb-nagyobb megváltoztatására is. Ahogy azonban az ember által felszabadított energiák nőttek, úgy erősödött a társadalom felszínre gyakorolt hatása, és ma már oda jutottunk, hogy a társadalom a földfelszín a természet erőivel összemérhető módon formálja. Ez a helyzet azonban nyilvánvalóan szemléletváltást követel. A társadalom az általa létrehozott nagymértékű felszíni változtatások miatt mind gyakrabban szembesül saját beavatkozásának mind a természetre, mind önmagára ható, egyre többször előnytelen következményeivel. A felszín alakulását (fejlődését) és adott jellemzőit ezért ugyan továbbra is ismernie, és ezért tanulmányoznia kell, de mind nagyobb mértékben kell figyelnie és értékelnie saját tevékenységének sokszor messze tovagyűrűző hatásait. A földfelszín formáit vizsgáló geomorfológia az utóbbi évtizedekben ezt mind erősebben teszi. Nem véletlen tehát, hogy az antropogén geomorfológia a geomorfológián belül mind nagyobb teret kap. Az antropogén geomorfológia eredményei ugyanis nemcsak magának e tudományágnak az elméleti fejlődését segítik, hanem eredményeinek közvetlen társadalmi és gazdasági hasznosíthatósága is nyilvánvaló. Ezért az antropogén geomorfológia a világszerte megfigyelhető tendenciának megfelelően az utóbbi évtizedben a magyar felsőoktatás számos földtudományi képzési területén és szakjain a tantervek része lett, és tantervi részaránya növekvőben van. Az antropogén geomorfológiai kollégiumot választó hallgatók számára 2006-ban megjelent magyar nyelvű tankönyv az oktatásban nagy sikert aratott. A tankönyvet előszeretettel használják a környezettudományok és a tájökológia képviselői is, hiszen a sok szakmai kapcsolódás miatt ennek az együttműködésnek nemcsak elméleti, hanem gyakorlati lehetősége is megvan.

Ezért hét magyarországi felsőoktatási intézményben az antropogén geomorfológia valamely szeptelével foglalkozó, jórészt geográfus oktatók elhatározták, hogy ebből a tárgykörből egy angol nyelvű szakkönyvet is készítenek, amelynek kiadását a SPRINGER kiadó vállalta fel.

A szakkönyv megjelenik: 2010. elején
Internet: www.springer.com

*Szabó József – Dávid Lóránt (szerk.) et al. (2006):
Antropogén geomorfológia
Debreceni Egyetem, 318. p.*

